

Til: Ekspertgruppen barn i fattige familier Barnfattigefamilier@bfd.dep.no

Vår ref:
ØSB_221201_HBØ/LJ

Deres ref:

Dato:
Oslo, 01.12.2022

NOTAT TIL EKSPERTGRUPPEN BARN I FATTIGE FAMILIER

Norges idrettsforbund (NIF) ønsker å takke for invitasjonen, og for at Ekspertgruppen er opprettet.

Vi har vedlagt innspill til ekspertgruppen, med følgende tre hovedinnspill:

- 1) Sikre at det er penger tilgjengelig på kommunenivå til å dekke kostnader for enkeltbarn
- 2) Sikre gode kanaler for å på en stigmafri måte kunne støtte enkeltbarn som har behov for det
- 3) Sikre ordninger for oppfølging av barn i familier som mottar støtte til livsopphold fra Nav

Vi viser til vedlagte dokument.

Med vennlig hilsen

Dagrid Forberg /s/
Leder breddeidrett, organisasjon og utvikling

Linda Hamiwe Jakobsen /s/
Seniorrådgiver

SKRIFTLIG INNSPILL TIL EKSPERTGRUPPEN BARN I FATTIGE FAMILIER

Norges idrettsforbund ønsker først å takke for at Ekspertgruppen er opprettet, og håper at deres arbeid også vil gjøre det lettere for barn i fattige familier å delta i idrett og andre fritidsaktiviteter.

Norsk idrett har i mange år hatt arbeid for å redusere økonomi som barriere for idrettsdeltakelse som en av våre prioriterte saker. Dette er en utfordring idretten ikke kan løse alene, og vi er helt avhengige av et godt samarbeid med det offentlige.

Norsk idretts arbeid for å redusere økonomi som barriere er todelt. Vi (1) arbeider for å holde det generelle kostnadsnivået lavt, slik at så mange som mulig kan delta, samtidig som vi (2) arbeider for å sikre egne ordninger for de som likevel ikke har råd. NIF arbeider kontinuerlig med alle 55 særforbund for å bidra til bevissthet om kostnadsnivå og kostnadsdrivere i alle idretter, og dette er også en del av deres årlige rapportering på tildelte spillemidler. NIF har vært aktiv i etablering og oppfølging av Fritidserklæringen, samarbeidet *Nasjonal dugnad mot fattigdom og utenforskap blant barn og unge* (NDFU) og verktøyet ALLEMED. NIF har jevnlig tatt opp temaet på idrettsting, ledermøter og i idrettsstyret, med siste vedtak på området i sak 89 på møte nr. 9 i mars i år¹.

NIF lanserte i mars 2020 sammen med Kulturdepartementet (KUD) en rapport om kostnadsnivået i idretten, der man for første gang fikk et kvalifisert estimat for hvor mye det koster å delta i idrett. Rapporten viste at det i snitt er årlige kostnader på 3600 kr for 9-åringer og 9600 kr for 15-åringer². I januar 2020 sendte NIF et innspill til KUD om den kommende idrettsmeldingen³, der dette temaet er tatt opp på side 28-30. Vi ber ekspertgruppen om å bruke disse to dokumentene i sitt arbeid.

NIF har videre tre hovedinnspill vi ber ekspertgruppen om å følge opp:

1) Sikre at det er penger tilgjengelig på kommunenivå til å dekke kostnader for enkeltbarn

Den mest kostnadseffektive måten å bidra til at barn i fattige familier deltar i fritidsaktivitet er å dekke kostnaden i de tilfeller der barnet allerede deltar eller ønsker å delta, men familien ikke selv har råd til dette. Alternativet er egne tiltak eller prosjekt for å få disse barna tilbake til eller inn i idrett eller annen fritidsaktivitet, noe som krever betydelig mer ressurser. Vårt inntrykk er at idrettslag generelt legger til side fakturaen for et barn (til treningsavgift el.l.) om den ikke blir betalt, men dersom det er mange dette gjelder dreier det seg ofte om mer penger enn det idrettslaget har mulighet til å sette av. Da er det avgjørende at idrettslaget får hjelp fra kommunen til å bevare barnets deltakelse i fritidsaktiviteten. Med bakgrunn i dette har idretten siden august 2018 bedt om at det i hver kommune finnes en pott penger som kan brukes til å dekke kostnader for enkeltbarn, på initiativ fra blant annet trenere og ledere i idretten eller tilsvarende i annen fritidsaktivitet.

Etableringen av «lokal fritidskasse» som del av støtteordningen for inkludering av barn og unge i 2022 ivaretar noe av dette behovet, men NIF mener at behovet i kommunene er mye større enn det er tilrettelagt for og satt av penger til i denne støtteordningen. Her må det settes av mer penger, samtidig som staten må ha god oversikt over hvordan dette fungerer i den enkelte kommune, for å kunne bidra til utveksling av erfaring og stadig bedre løsninger.

¹ Se referat på side 6-7 her: www.idrettsforbundet.no/siteassets/idrettsforbundet/om-nif/idrettsstyret/protokoller/2022/protokoll-fra-styremote-nr-9-2021-2023-15-16-mars-2022.pdf

² Nettsak om og lenke til rapporten: www.idrettsforbundet.no/nyheter/2020/berit-kjoll-om-ny-rapport--vi-ma-reducere-kostnadene-i-barne--og-ungdomsidretten/

³ www.idrettsforbundet.no/contentassets/2ee94077519c49b89309f4a766df7e7b/nifs-innspill-til-idrettsmeldingen-til-web.pdf

2) Sikre gode kanaler for å på en stigmafri måte kunne støtte enkeltbarn som har behov for det

Fritidskortet ville, ved siden av å dekke hele kostnaden for noen barn, etablere en kanal for å på en stigmafri måte gi (mer) penger til de barna som hadde behov for det. Når fritidskortet nå er kansellert, er det viktig at det etableres andre verktøy for å kunne gi støtte til enkeltbarns deltakelse i fritidsaktivitet der dette er nødvendig. Her vil det være nødvendig å prøve ut ulike metoder og modeller, og bidra til erfaringsutveksling på tvers av kommuner. Det vil særlig være viktig at de erfaringene som er gjort i utprøvingen og forberedelsen av fritidskortet blir brukt i arbeidet med å finne gode kanaler for å støtte enkeltbarn.

3) Sikre ordninger for oppfølging av barn i familier som mottar støtte til livsopphold fra Nav Ifølge SSB sine tall var det i 2021 nesten 64.000 barn i familier som mottok sosialhjelp⁴. En stor del av disse barna bor i en husstand der familien lever av sosialhjelp alene. I 2017 gjaldt dette 21.500 barn⁵

Det er dessverre grunn til å tro at disse barna, på tross av at familien er i kontakt med det offentlige gjennom Nav, i mye mindre grad deltar i idrett og annen fritidsaktivitet sammenlignet med barn generelt. Annen forskning tilsier at i familier med lav husholdningsinntekt deltar bare halvparten så mange barn i idrettsaktivitet sammenlignet med familier generelt⁶.

NIF ønsker å oppfordre Ekspertutvalget til å særlig se på hvordan det offentlige bedre kan legge til rette for at disse barna deltar i idrett eller annen fritidsaktivitet. Idrettsstyret tok dette spesifikt opp som del av sitt før nevnte vedtak i mars:

4) Norges idrettsforbund ønsker at alle kommuner skal: <...> Ha fungerende rutiner som sikrer at Nav gir støtte til barns idrettsaktiviteter i familier som får stønad til livsopphold. Det bør finnes ordninger for at slik støtte kan formidles direkte fra Nav til idrettslag.

Ifølge rundskriv til sosialtjenesteloven⁷, skal dette ivaretas av Nav, jfr. følgende punkt i rundskrivet:

- *4.18.2.6 Barnefamilier: Hvis tjenestemottaker har barn, skal det tas særlige hensyn til deres behov i alle vurderinger som foretas. Barn og unge skal sikres en trygg oppvekst og kunne delta i alminnelige skole- og fritidsaktiviteter, uavhengig av om foreldrene har en vanskelig økonomi.*
- *4.18.2.39 Fritidsaktiviteter: Kostnader knyttet til alminnelige fritidsaktiviteter skal inngå i livsoppholdet. Aktivitetene kan være både organiserte og uorganiserte. Det er særlig viktig at barn og unge gis anledning til å delta i aktiviteter som det er vanlig å delta i der de bor, og i den grad dette krever særlig utstyr, skal dette også inngå i livsoppholdet.*

Barns deltagelse i fritidsaktiviteter er også nevnt i rundskrivet under 4.18.1.1 Forsvarlig livsopphold, 4.17.1 [Kartlegging], 4.18.2.36 Klær og sko og 5.43.2.1 [Innhenting av opplysninger].

Vårt inntrykk er at oppfølgingen av de nevnte punkter i rundskrivet ikke fungerer. Vi ber derfor Ekspertutvalget om å ta opp dette, og foreslå;

⁴ SSBs statistikkbank, tabell 12210: Utvalgte nøkkeltall for sosialtjenesten, etter region, statistikkvariabel og år <https://www.ssb.no/statbank/table/12210/>

⁵ <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/artikler-og-publikasjoner/par-med-barn-far-utbetalte-mest-i-sosialhjelp>

⁶ Senter for forskning på sivilsamfunn & frivillig sektor, Rapport 2012-4: Deltagelse i frivillige organisasjoner, side 22 <https://samfunnsforskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmlui/handle/11250/177654>

⁷ <https://lovdata.no/nav/rundskriv/r35-00>

- at det skal undersøkes i hvilken grad barn i familier som er mottakere av økonomisk stønad til livsopphold deltar i fritidsaktiviteter, om støtte til fritidsaktiviteter inngår i stønad til livsopphold, og hva som eventuelt er grunnen til at støtte ikke blir gitt eller har blitt tilbydd i de tilfeller der barn ikke deltar i fritidsaktivitet.
- at det skal undersøkes i hvilken grad det er rutiner på kommunenivå som sikrer at behov for deltakelse i fritidsaktivitet blir undersøkt som del av kartleggingen av barn og unges behov i familier som er mottakere av økonomisk stønad til livsopphold

Som nevnt i idrettsstyrets vedtak over, ber vi også Ekspertutvalget om å vurdere om støtte fra Nav til barns fritidsaktivitet kan formidles direkte fra Nav til idrettslag (eller annen frivillig organisasjon som organiserer fritidsaktivitet), dersom dette vil bidra til at flere barn deltar i fritidsaktivitet.